

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

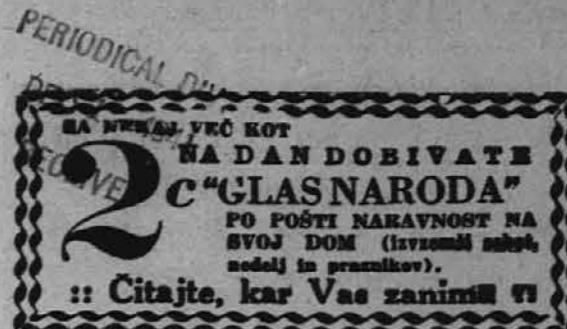
Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 231 — Štev. 231

NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 26, 1941—SREDA, 26. NOVEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

MOSKVA V NEVARNOSTI

NEMCI NEPRESTANO Z VELIKIMI IZGUBAMI, SKUŠAJO PRODRITI POSTOJANKE PRED MOSKVO. RUSI SO PRI ROSTOVU POGNALI NEMCE NAZAJ ZA 62 MILJ. — ITALJANI NA FRONTI

Sinoči je bila usoda Moskve na tehtnici, ko so Nemci prodrli dalje v rusko obrambno črto pri Klinu in Tuli. Radijska postaja v Kremlju je sporočila, da se za Moskvijo bijejo odločilni boji in je pozvala rdečo armado, da brani glavno mesto do zadnjega moža in za vsako ceno proti številčno močnejšemu sovražniku.

Radijski oznanjevalec je rekel, da so Nemci pred Moskvijo že izgubili več vojakov kot pa v prvi svetovni vojni pred Verdunom, kjer so jih izgubili 300.000 ter priznava, da navzile še tako velikim izgubam se vedno pritiskajo dalje.

Najbolj kritičen položaj je pri Klinu, 51 milj severozahodno od Moskve, in pri Tuli, 110 milj južno od glavnega mesta, kjer so mehanizirane čete feldmarsala Fedorja von Bocka navzile strahovitemu ruskemu ognju nasakovale ruske utrdbe. Ko so se Rusi pri Možnisku, 60 milj zapadno od Moskve, pričeli umikati pred močnimi nemškimi udarci, tedaj so pridrveli novi angleški tanki in so vstavili Nemce.

Sovjetska uradna časnikarska agencija "Tass" pravi, da si je rdeča armada pri Možnisku "razmeroma" izboljšala svoje postojanke, ko je odbila hude sovražne napade.

Navzile temu, da "Pravda" priznava kritični položaj pred Moskvijo, vendar zatrjuje, da Nemci v 9 dneh najhujših bojnih cele vojne niso mogli priti blizu Moskve. "Tass" dalje poroča o zelo vročih bojih v okolici Tihvina, 125 milj vzhodno od Leningrada, kjer pa Nemci navzile vsem svojim naporom niso mogli napredovati. Vrženi so bili celo nazaj in Rusi obvladajo edino cesto, ki pelje skozi Tihvin.

Rusi napredujejo pri Rostovu

V Donecevem bazenu so Rusi pričeli z močnimi protinapadi, kjer je prišla posebno do veljave kosaška kavalarija, ter so potisnili Nemce nazaj 62 milj. Rusko prodiranje se nadaljuje proti jugu v smeri proti Mariupolu. Poglavitni namen tega prodiranja je oslabil nemški pritisk na Rostov, kjer so tudi v teku zelo vroči boji. Poročilo iz Moskve pravi, da je to največji ruski uspeh v celi vojni. Rusi so v teh bojih razbili 13., 14. in 16. nemško tanko divizijo, eno motorizirano divizijo in nekaj italijanskih polkov.

Tass naznanja, da so Rusi na dolgi fronti povprečno napredovali 37 milj in na nekaterih krajih so se Nemci umaknili celo 93 milj.

Pogosto je prišlo do bojov mož proti možu. Rusi so napadali z bajoneti, njihovi bombniki pa so neusmiljeno bombardirali nemške skupine.

Izgube na ruskem bojišču

Sovjetski informacijski urad priznava, da so Rusi v sedanjih vojni z Nemčijo izgubili

Boji med Nemci in Srbi

Poročila, ki prihajajo iz balkanskih držav v Ankaru, naznanjajo, da so v osrednji in južni Srbiji v teku zelo hudi boji med četniki, s katerimi se borijo tudi jugoslovanski vojaški, ki so po razsuhu Jugoslavije pobegnili v gore, in nemškimi četami ter četami generala Milana Nedića. V dveh bitkah so četniki uničili dva nemška motorizirana oddelka.

Srbski vojaški in četniki so pod poveljstvom rednih jugoslovanskih častnikov ter vrhovnim poveljstvom generala Draže Mihajlovića iz zasede napadli nemški oddelki blizu Kragujevca. Nemci so napadli s protitankovimi granatami, dinamitimi in steklenicami z bencinom. Tanke so popolnoma uničili, kakor tudi dve nemški infanterijski stotniji, ki so se v trkih vozili za tanki.

Druga bitka pa je bila blizu Požarevaca, kjer je bila uničena nemška motorizirana skupina, kakor tudi močan oddelki Nedićevih vojakov. Bitka je trajala tri ure in posebno se povdarja, da četniki niso vjeli nobenega vojaka.

2.122.000 mož, pravi pa, da so imeli Nemci 6.000.000 izgub.

Nemci pa so prejšnji teden naznanili, da so Rusi izgubili 10.000.000 mož, med temi 4 milijona ujetih.

Ruske izgube so naslednje: 490.000 ubitih, 1.120.000 ranjenih in nekaj nad 520.000 pogrešanih.

Informacijski urad poleg tega priznava tudi naslednje izgube: 7.900 tankov, 6400 aeroplanov, 12.900 topov. Nemci pa so izgubili nad 15.000 tankov, okoli 13.000 aeroplanov in 79.000 topov.

Argentina ni zadovoljna s pogodbo

Južno - ameriška republika Argentina je obvestila washingtonsko vlado, da se v splošnem strinja z ameriško-argentinsko trgovinsko pogodbo, nikakor ji pa ni v pogodbi povljivi odstavek, naperjen proti Nemčiji, Italiji in Japonski.

V odstavku je namreč rečeno, da Argentina ne sme tri leta poslati nobenega vojnega materiala Nemčiji, Japonski ali Italiji. Ves material, ki ga je mogoče Argentina namenila tem trem državam, so pripravljene pokupiti Združene države.

Argentina sicer pravi, da zaenkrat še ne namerava totalitarnih držav zalagati z orožjem in municijo, toda doba treh let se ji vendarle zdi nekoliko predolga.

Pred rešitvijo tega problema Argentina ne bo sklenila trgovinske pogodbe z Japonsko, pač pa čakala nadaljnjih zaključkov washingtonske vlade.

Unijski člani obtoženi tatvine

V Brooklynu se bo moralo zagovarjati zaradi vzetatvine osem članov mednarodne bratovščine razvaljškeev in šoferjev. Bratovščina je proglasila štrajk pri Spear & Co. Obtoženi so, da so v nedeljo zapodili s trucka omenjene firme šoferja in dva pomagata ter se odpeljali. Truck je našla pozneje policija na nekem praznem lotu. Motor je bil pokvarjen, žice porezane, gumi-jasti obroči pa preluknjani.

Bivši prohibicijski magnat pred sodiščem

V Chicagu se bo moral zagovarjati pred sodiščem Joe Saltis, ki je veljal v prohibicijskih časih za "kralja piva". Aretirali ga je dala njegova žena zaradi nespodobnega obnašanja. Pravi, da pride največkrat pijan domov, da je strgal telefonski aparat s stene, ter vse stanovanje onedelil z gnjilimi jajci. Večkrat je tudi grozil, da bo hišo zažgal.

Tekom prvega zaslišanja je priznal sodniku, da se ni že stiriindvajset let lotil nobenega dela. Ker ni mogel položiti \$25 jamščine, so ga pridržali v zaporu. Ko je bil še "kralj piva", ni nikdar dal manj kot 25 dolarjev napitnine.

Davek na samce

Iz Moskve poročajo, da bodo morali vsled odredbe najvišjega sovjeta plačevati po novem letu precej visok davek ruski samci in samice. Daveku bodo podvrženi neozenjeni moški od 20. do 50. leta ter neozenjene ženske od 20. do 45. leta. Izvzeti bodo le pohabljeni, študentje in vpokojenci. Družine z velikim številom otrok bodo dobile posebne nagrade.

V sodišču ga je zabodel

Ko so pripeljali v Lufkin, (Texas, v sodno dvorano 70 letnega zamorca Motta Flourmoryja, je planil k njemu Roy Morehouse in ga zabodel. Zamorec je kmalu nato izkrmavel.

Starci bi se moral zagovarjati zaradi umora Morehouseve žene, toda njen mož je prej maščeval njeno smrt. Morehouse so aretirali in ga formalno obtožili umora. V sodni dvorani je nastala panika. Med poslušalci je bilo nekaj zamorcev, ki so v strahu pred belci takoj pobegnili.

Eva Curie na libijski fronti

S posebnim dovoljenjem angleškega vojnega ministrstva si je ogledala angleško fronto v Severni Afriki Eva Curie, hči razkritelja radija. Iz osnaja Afrike je dospela v Egipt z letalom Pan-American Airways.

Konferenca glede delavskih postav

Vlada namerava stopiti precej ostro na prste nekaterim delavskim organizacijam. — Stavke v vojni industriji je treba vsekakor preprečiti.

Te dni se je vršila v Beli hiši neobičajna konferenca, čije cilje je bil, sporazumeti se glede postav in odredb, ki bi preprečale stavke v vojni industriji.

Predsednik Roosevelt je poklical k sebi odlične zastopnike obeh strank, navzoči so bili pa tudi uradniki delavskega in justičnega departamenta. Pri tej priliki je bilo sklenjeno, da mora biti uveljavljena postava, ki določa gotovo razdobje "ohladitve" med napovedjo in izbruhom stavke. In predno bi stavka izbruhnila, bi moral se predsednik izreči oločilno besedo.

Namen vlade je pač, vse delavske spore uravnati potom

PROTIKOMINTERNA POGODBA JE BILA PODPISANA

Poročilo, ki prihaja iz Berna v Švici, prinaša vest, da je v kanceleriji palači v Berlinu včeraj 13 držav za pet let podpisalo pogodbo proti kominternu.

Konferenca se še nadaljuje in bo najbrže zaključena šele v četrtek. Na konferenci razpravljajo v prvi vrsti o tem, kake vloge bodo v Hitlerjevem "novem redu" igrale države, ki si jih je Nemčija osvojila.

Posebno značilno je, da se je konference vdeležil tudi Rolf Whiting, finski vnanji minister. Prej je Finska vedno zatrjevala, da je njena vojna proti Rusiji popolnoma ločena od vojne Nemčije, ker si želi samo pridobiti ona ozemlja, ki jih ji je Rusija vzela v zadnji rusko finski vojni. Sedaj pa, kot izgleda, se je Finska popolnoma postavila na stran Nemčije in osišča.

Prvotno pogodbo proti kominternu so sklenile Nemčija, Italija in Japonska, pozneje so pristopile k pogodbi še Španija, Madžarska in Mančukuo, včeraj pa so jo tudi podpisale Finska, Danska, Bolgarska, Rumunska, Slovaška, Hrvaška in kitajska vlada v Nankingu.

Finska se izgovarja

Konservativni finski list "Unsi Suomi" pravi, da se nikakor ne sme spravljati v zvezo "komintern" z "osiščem", češ, da Finska s tem, da je pristopila v kominternno skupino, s tem še ni premenila svojega političnega stališča.

Danska pojasnjuje

Danski vnanji urad pravi, da Danska, ko se je pridružila protikominterni pogodbi, še ni izgubila stališča "nevojujoče se" države, kajti pogodba ne zahteva nikakih političnih obveznosti.

V St. Louisu počiva vsa vojna produkcija; Stavke tudi drugje

Zaštrajkalo je skoro devet tisoč mašinistov, članov Ameriške delavske federacije. — Prizadetih je nad štiristo velikih in manjših podjetij.

Generalna stavka 8500 mašinistov, članov Ameriške delavske federacije, je ohromila produkcijo vojnega materiala v St. Louisu in okolici.

Stavkarji ne zahtevajo niti višjih plač, niti izboljšanja delovnih pogojev, pač ima pa stavka notranje vzroke, namreč spor med delavci, zaposlenimi pri velikih dvigalih, in med tesarji. Oboji so člani Delavske federacije, ne morejo se pa sporazumeti glede porazdelitve dela.

Vsled stavke je prizadetih približno 440 večjih in manjših podjetij v St. Louisu in okolici, ki izdelujejo, letala, tanke, topove, municijo in drugi vojni material. Podjetja imajo za več milijonov dolarjev vlačnih naročil.

Earl Melton, narodni podpredsednik unije mašinistov, je izjavil v Washingtonu, da so mašinisti zastavkali brez izrecnega dovoljenja unijskega vodstva ter da je vsled tega njihova stavka nepostavna oziroma "divja".

V Chicagu je zastavkalo 2500 nakladalcev, zaposlenih pri transportacijskih družbah, ki prevajajo s trucki blago po vseh Združenih državah. Zastavljajo višje plače. Promet na cestah, vodečih iz Chicaga, se je zmanjšal za 75 odstotkov.

Dozdaj so imeli nakladalci, člani AFL, 55 centov na uro, hočejo jih pa imeti 75. Le nekatere družbe, ki so takoj ugodile tem zahtevam, vzdržujejo promet.

Iz Clevelanda poročajo, da so United Automobile Workers, CIO, prosili vlado, naj prevzame Breckenridge Machine Company v predmestju Euclid.

Tvrdka, pri kateri delavci že deset dni štrajkajo, je zavrnila priporočila posredovalnega odbora.

Breckenridge izdeluje ovoje za granate in dele za Dieslove motorje. Tovarna General Motors Corporation v Clevelandu, ki izdeluje Dieslove motorje, bo morala zapreti svoja vrata, ker ne dobi od Breckenridge potrebnih delov.

CIO unija tožena za \$100.000

V državi Michigan je v Ing-ham County okrožnem sodišču

dvignila Atlas Drop Forge Co. tožbo proti localu 724 United Automobile Workers unije — CIO. Unija toži za stotisoč dolarjev odškodnine, češ, da se ni držala sklenjene pogodbe. Družba izdeluje modele za letala in tanke. Unija je prekršila pred mesecem dni sklenjeno pogodbo ter proglasila štrajk.

Zastopnik unije pravi, da je bil štrajk zato proglašen, ker je kompanija že koj spočetka onalovaževala razne pogodbene predpise.

Dunajski kongres preložen

Kot je bilo pred nekaj tedni oznanjeno, je hotel Adolf Hitler v kratkem sklicati "dunajski kongres", na katerem je hotel predložiti svoj mirovni predlog za "novi evropski red".

Sedaj pa diplomatski krogi naznanjajo, da je bil Hitler prisiljen preložiti "kongres", ker nastaja vedno večja napetost med Madžarsko, Rumunsko in Slovaško.

Ker je Hitler Madžarski obljubil celo Transilvanijo in Banat, je nastala na Rumunskem taka ogorčenost, da preiti med obema državama nova vojna in na nekaterih krajih je že prišlo do spopadov.

Tudi Slovaška se hujuje, ker je Hitler Madžarski v "novem redu" obljubil več slovaškega ozemlja.

Rumunski ministrski predsednik general Antonescu je povedal naravnost, da bo Rumunska Nemčiji odpovedala popolno sodelovanje, ako ne dobi nazaj ozemlja, ki je bilo podeljeno Madžarski.

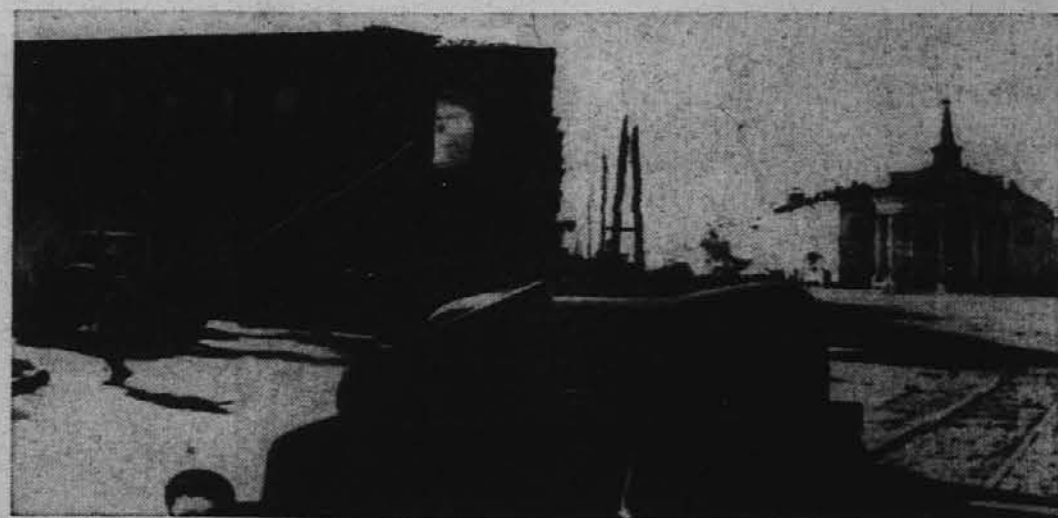
Naglo je opravil

V gazolinsko postajo A. B. Cooke v bližini Richmonda v državi Virginiji je stopil mladi moški, virgel nikel v telefon in telefoniral: — Ali si ti, draga moja? V par minutah bom doma pri večerji.

Obešil je slušalko, potegnil iz žepa revolver, rekel Cooku, naj se ne gane, pobral iz cash registra nekaj nad tristo dolarjev ter se naglo odpeljal.

Žena ga je bila gotovo vesela, ker je držal besedo.

PORUŠENO MESTO PADLO SOVRAŽNIKU V ROKE

Slika nam predstavlja rusko mesto Orel, 200 milj južno od Moskve, iz katerega so Rusi odnesli vse, kar so mogli vzeti s seboj, nato pa so porušili vse tovarne in skladišča, predno so ga prepustili Nemcem.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakor, President; J. Lipina, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.—; za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—;
za inosemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1342

MAJNE SPET OBRATUJEJO

Stavka v premogovnikih, ki so last jeklarskih družb, je končana. Premogarji so se vrnili na delo ter bodo v kratkem popravili vse zamujeno.

Slo je eza uveljavljanje closed šopa v odvisnih premogovnikih.

Ze leti je bila zadeva poverjena posredovalnemu odboru, sestojecemu iz devetnajstih članov. Odbor je pa odlašal in odlašal ter se nikakor ni mogel odločiti.

Načelnik United Mine Workers, John L. Lewis, je postal čedalje bolj nestrpen. Vladi oziroma posredovalnemu odboru je poslal nekakšen ultimatum, naj se odloči tako ali tako. In odbor se je res odločil: toda proti closed šopu. Dva od borbnika člana CIO sta bila proti tej odločitvi in sta izstopila iz odbora. Proti Lewisovi zahtevi so pa poleg zastopnikov vlade in javnosti glasovali tudi člani Ameriške delavske federacije.

To je Lewisa razkačilo. Posredovalnemu odboru je začel očitati nepristranost ter je poklical na stavko 53 tisoč premogarjev, zaposlenih v premogovnikih jeklarskih družb. Stavka se je kmalu začela širiti ter je zajela tudi več neodvisnih premogovnikov.

Vlada je bila v silni zadregi. Predsednik je pozival Lewisa k razsodnosti, toda Lewis je vztrajal. Narodni obrambni program je začel zaostajati. Razine velike kompanije so že sporočile, da bodo prisiljene skrajšati produkcijo.

Šest dni je trajala stavka, po šestih dneh se je pa Lewis nenadoma premislil ter sprejel predsednikov predlog, ki ga je bil najprej zavrnil.

Premogarje je poslal nazaj v premogovnike ter sklenil sporno zadevo poveriti nepristranskemu odboru, sestojecemu iz zastopnika vlade, zastopnika delavstva in zastopnika delodajalcev.

Z odločitvijo tega odbora se morata zadovoljiti obe stranki.

Če bo odbor odločil v prid Lewisu in uveljavil closed šop, se seveda ne ve. Upati je pa, da bo odločitev nepristranska in skozinsko poštena.

Veliko večjega pomena je pa dejstvo, da je začela kongresu minevati potrpežljivost ter da so se teh večnih homatič naveličali tudi kongresniki, ki so bili doslej delavstvu dosledno naklonjeni.

Ne oziraje se, kako bo uravnana sedanja sporna zadeva med Lewisom in jeklarskimi družbami, se pojavljajo v kongresu predloge, čijih cilj je, o mejiti pravice do stavke.

Delavstvu se sicer ni treba bati za socialne pridobitve, dosežene pod "New Dealom", skoro gotovo bo pa delavskim organizacijam omejena ali pa celo ocvzeta možnost, poljubno proglašati stavke v vojni industriji.

Izkušnje zadnjih mesecev so dovolj jasno pokazale, da je treba vladi poseči vmes, da zajamči obrambnemu programu neoviran razvoj.

Z vsi gotovostjo je pa mogoče trditi, da se bo vlada poslužila skrajnih sredstev edinega in skrajnem slučaju.

Ko so prejšnji teden zastavljali premogarji, so jeklarske družbe skušale na vse mogoče načine vplivati na predsednika, da bi z vojaštvom prisilil premogarje k pokorščini.

Predsednik pa v svoji veliki previdnosti tega ni storil, češ, da je za uporabo skrajnega sredstva še vedno čas in da je treba prej izčrpati vse druge možnosti.

Precej previden je bil pa tudi John L. Lewis, ki se je prej premislil, predno je prignal do viška predsednikovo potrpežljivost.

OBISK.

V našem uredništvu so se včeraj zglasili rojakinji Miss Frances Bogovich in Miss Mary Orenick iz Cleveland, O. Tukaj se nahajajo nekaj dni na oddihu. V ponedeljek zvečer sta se udeležile otvoritvene sezone tukajšnje Metropolitan opere.

Sinoči pa ste obiskale tudi naš Slovenski dom v Brooklynu, kjer sta bile navzoče pri "Slovanci" pevski vaji. V Cleveland, O. sta se že takoj sinoči povrnila.

SLOVENC!

NAJBOLJ POPOPOLNA ZALOGA
SLOVENSKEGA FONOGRAFSKIH
PLOSČ DOBITEK

JOHN MARSHALL, INC.
463 WEST 13th STREET
NEW YORK, N. Y.

VABILO na

Plesno Veselico

katera se vrši

V JAMES CITY COMMUNITY HALL

v James City, Pa.

soboto, 29. novembra

zvečer ob 8. uri

igral bo

TONY MALOVAŠIČ

in njegov orkester iz

Cleveland, Ohio

Uljudno ste, vabljeni vsi od blizu in daleč, da posetite našo veselico.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Slovenski narodni kongres v Ameriki Zapisnik

sestanka zastopnikov naših organizacij, ki se je vršil dne 15. novembra za osnovevanje enotnega političnega pokreta slovenskemu ljudstvu onkraj morja v pomoč.

Ob 10. dopoldne odpre predsednik Slov. Nar. Podpor. Jednote, Vincent Cankar zborovnanje, ki se je vršilo v prostorih glavnega jednotinega urada v Chicagu, pozdravi navzoče zastopnike in zastopnice ter na kratko pove, zakaj je v imenu izvrševalnega odseka svoje organizacije sklical ta sestanek ter nam povabil vse slovenske podporne organizacije pa politične in kulturne ustanove.

Njegovemu povabilu so se odzvali SNPJ, KSKJ, ZSZ, ABZ, ISD, SZS in JSZ.

Slov. Nar. Podpor. Jednota sta zastopala Vincent Cankar in Ivan Molek; Kranjsko Slov. Kat. Jednota, Josip Zalar; Ameriško Bratsko Zvezo, Janko Rogelj, Anton Zbašnik in Fr. Vrančar; Zapadno Slov. Zvezo, Leo Jurjčec st.; Društvo Sv. Družine, John Vidie; Slovensko Žensko Zvezo, Marie Prislant in Mary Tomazini; Jugoslov. Socialistično Zvezo Etbin Kristan in Frank Zaitz.

Za predsednika tega zborovanja je bil soglasno izvoljen Vincent Cankar, za zapisničarja pa Zvonko A. Novak.

Predsednik Cankar odpre razpravo in Fran Molek prečita uvodne misli, ki so bile tele:

"Mi smo se danes zbrali kot zastopniki naših organizacij prvič zato, ker trdno verujemo v zmago angleškega, ruskega in ameriškega orožja v tej vojni. Edino ta zmaga more osvoboditi našo staro domovino in vsi zasluženo Evropo iz nacijskih in fašističnih verig. Ako ne bo te zmage, potem smo mi danes zastoj tukaj."

Za dosego te zmage in osvoboditve naše stare domovine, meni Molek, da moramo podpirati zunanjo politiko ameriške vlade in njeno pomoč Angliji in Rusiji; če pa to ne prinese kmalu zaželenega cilja, naj Amerika čim prej vstopi v vojno ter z vsi silo udari po nacijskih, laških fašistih in japonskih banditih.

"Drugič smo se sešli danes," nadaljuje Molek, "ker so nam oficijelni predstavniki Slovencev v starem kraju povedali, da je politična bodočnost Slovenije odvisna od nas, ameriških Slovencev, da moramo mi

odgovoriti namesto njih, ko morajo oni tankaj molčati. Tako so nam povedali ter nas opozorili, da je pršel čas, ko lahko začnemo politično gibanje stari domovini v prid."

Nato se peča z vprašanjem: koliko more naše politično gibanje pomeniti ter privedo za kličnaka, da bo nas navsezadnje vendarle kdo na visokem in odgovornem mestu v Washingtonu poslušal in in upošteval. Je precej pesimističen v tem oziru, ali vseno misli, da lahko pridemo v organizacijo do Roosevelta, do predstavnika Anglije in Rusije ter jim povemo, kaj bi bilo po naši sedbi najbolje za našo staro domovino.

"In kaj bomo pa povedali tem predstavnikom?" vpraša Molek. "Najprvo jim bomo povedali, da je za bodoči razvoj slovenskega ljudstva v znamenju svobode in demokracije absolutno potrebno, da so Slovenci politično združeni v eni celoti, t. j. da so vsi Slovenci na Primorskem, Koroskem, Štajerskem, Ogrskem, Kranjskem in kjerkoli že avtonomna politična skupina zase, da ne smejo biti več razcepljeni, da niti drobci od njih ne sme biti ločeni."

"V tem se strinjamo in zato mislim, da glede tega ni in ne more biti med nami spora. Bodoča svobodna Slovenija mora biti združena — če ne bo, ne bo svobodna."

"Kam pa naj zdaj postavimo politično združeno Slovenijo?" Ob tem vprašanju pridemo do negotovosti in anjenja se bodo prejone kresala, pravi Molek. Danes še ni nobene jasne slike bodoče demokracije Evrope. Nekaj je slišati o federativni obliki Evrope, raznih pokrajinskih federacijah in celo o balkanski federaciji jih je nekaj čuti.

"Toda vse to še ni nič gotovega — vse to so še samo iskrice v črni temi, iskrice, ki po menju že nekakšno upanje. Gotovo je le to, da si nihče ne želi povratka v staro Evropo in tako ga tudi mi ameriški Slovenci ne želimo svojim bratom v starem kraju v staro Jugoslavijo. Hrvatje, t. j. pošteti Hrvati, — ne Pavelčevi tolo-

vaji — ne marajo povratka. S široko avtonomijo v jugoslovanski ali balkanski federaciji bi se morebiti zadovoljili.

"S federacijo te vrste bi se zadovoljili tudi Slovenci, a to pa s pogojem, da ne bodo več podložni nobenega kralja, ki se lahko čez noč prelevi v diktatorja in zatre z eno potezo peresa vse svobodščine. Če hočemo Srbi imeti kralja, ga lahko imajo, ali bo naj le kralj Srbov ne pa Slovencev in Hrvatov. V federaciji s širokimi avtonomijami bi se mogoče to dalo urediti."

"Prava politična demokracija je mogoča le v republiki, ki si v njej ljudstvo samo voli upravitelje in v kateri ne more nihče ovreči volje večine. Jaz se dobro zavedam, da ne bi Jugoslavija, kakršna je bila, mogla uspevati, pa naj bi bila že republika ali monarhija angleške oblike, ker je ekonomsko presibka. Zato je naša želja, da se naj združena Slovenija v bodoče vključi v večjo federacijo, bodisi balkansko, bodisi srednjeevropsko, v kateri bo imela močne ekonomske pogoje in popolno politično pa kulturno svobodo za svoje notranje potrebe."

"To je stališče SNPJ, katero je bilo sprejeto na zadnji konvenciji. Če tudi druge slovenske organizacije v Ameriki sprejmejo to stališče, potem se bomo lahko zedinili in izvolili odbor, ki bo deloval v tem smislu. Naš narodni ali akcijski odbor, ali kakor ga bi že imenovali, bi pa moral biti popolnoma neodvisen od jugoslovanske vlade v Londonu in njenih predstavnikov v Ameriki. Mi moramo biti v tem oziru svobodni in nihče nam ne sme vezati rok. Edino na ta način more biti naša akcijska demokracija in nekaj vredna. Razume se, da v zadevah, ki nas ne bodo kompromitirale, lahko nastopamo skupno s predstavniki jugoslov. vlade in jim pomagamo."

"Če se bomo sporazumeli v teh glavnih točkah, lahko postavimo v tem smislu kratko deklaracijo ali izjavo, ki bo naš program ali kazipot našega dela."

Predsednik Cankar odpre razpravo po teh Molkovih navsvehih in John Vidie se prvi oglasi k besedi ter pravi, da se popolnoma strinja z našim prizadevanjem, ki stremi za tem, da se ameriški Slovenci združijo v eno politično gibanje, v katerem naj delujemo v slogi ramo ob rami za blagor in pravico naših ljudi onkraj morja. Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Peter Zgaga

O LOVU IN LOVCIH
II.

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja. Bise se Frank Verbič, svoj dom ima v North Arlingtonu, doma je pa z Vrhničke ter je bil že v svojih mladih letih cowboy. Ne sicer v Ameriki, pač pa v domovini, in njegov revir je segal od Vrhničke prav doli do laškega Korosna. Tja je namreč gonil teleta, krave in volje, kajti Italija je bila že takrat vsega lačna, najbolj pa mesa.

Frank je tudi edini Vrhničan, kar sem jih doslej srečal v Ameriki, ki ni dovažal opeke in cementa za idrijsko realko. V tem se torej razlikuje od svojih rojakov.

Razmeroma mlad je šel v Ameriko ter pretrepal severni del Združenih držav pokrižen in počez. Nič čudnega ni, da je stik s prosti in svobodno naravo vzbudil v njem veselje do lova.

Vsega, kar je z lovom količkaj v zvezi, pa ne pozna le s praktične, pač pa tudi s teoretične strani. V ta namen ima veliko zalogo najrazličnejših knjig, magazinov in strokovnih listov, iz katerih črpa svojo modrost. Za vsako ameriško državo posebej mu je znano, od kdaj pa do kdaj je odprl lov na to ali ono divjad, koliko stane lajsens za doma-

je ustanovila, ali politična se mu zdi stokrat važnejša. Vsa Evropa je zaslužena, pravi, ali vsa Evropa ima tudi svoje zastopnike izven sebe, da morejo govoriti zanjo. Slovenci so tankaj v sužnosti, pa ne morejo govoriti, zato moramo mi, ki smo izven njihove podjarmljene zemlje in svobodni govoriti zanje.

Politična akcija je pa tudi zato, ker se boj v tej vojni bojuje za nekaj silnega in pomembnega. V njem ne gre za Hitlerja, nego za to, da se ustvari podlaga svobodnih ljudi. Napredne ideje napredujejo po vsem svetu. Anglija lordov je mrtva. Poraja se Avricio naših ljudi onkraj morja.

Sicer ne pozna Slovenije v starem kraju, pravi, ker je bil rojen v tej deželi, ali navzlic temu se bje sree tudi za deželo, iz katere so prišli njegovi starši semkaj.

Nato prevzame besedo Etbin Kristan ter pravi, da iskreno pozdravlja enotno politično akcijo stari domovini v prid, ker čuti njeno potrebo. Pozdravlja jo pomožno akcijo, ko se

Lovec, ki ga imam v mislih, je visokorasel mož pri štiridesetih letih, Sherlock Holmesovih obraznih potez, sokoljega pogleda ter preudarnega govorjenja.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

136

Manevri v Bosni. — Prestolonaslednik v Sarajevu. — Junija meseca bodo v Bosni manevri avstroogrške vojske. Manevrov se udeležijo generalni nadzorniki celokupne oborožene sile nadvojvoda Franc Ferdinand. Pri tej priliki obično prestolonaslednik tudi bosansko glavno mesto Sarajevo.

Črkostavec je spravi ovoj z izrezkom v žep. Pomislil je: "To pošilja Ilić. Ali morebiti Puzar? Začenja se. Stvar postaja resna. Ali mi pa nemara kdo nastavlja past?"

Plašno se je spustil oči okrog sebe. Plašno se je lotil dela. Zmerom se je bal, da ga ne bi vodila tiskarne odslovil. Saj je bil samo pomožni delavec; vsak dan so ga mogli vreči na cesto, zato se je moral varovati tudi najmanjše zanikarnosti.

"Prav za prav sem neumen," si je mislil, "da sanjam o stalnem nameščenju v državni tiskarni — hkratu se pa spuščam v to reč, ki me mora spraviti na veshala. — Ne, ne da bi me morali spraviti na veshala. Ravnanje bomo spretno, ne smemo se dati ujeti. Prav nič me ne miče, da bi tako mlad umrl."

Delal je, toda misli so mu obvisle pri vprašanju, ali bi se mu utegnulo posrečiti, da bi po dejanju svobodno in brez nevarnosti nadaljeval svoje življenje kot uslužbenec državne tiskarne. Misli je: "Ko bi Princip vedel, kaj premišlujem, bi me zaničeval. Zarjovel bi: 'Človeka, ki trepeče za svoje življenje, ne potrebujemo! Kdor misli nase, je izdajalec!'"

Čabrinović se je bal fanatizma gimnazijca Principa, ki je zbiral bosansko mladino v Beogradu okrog sebe. "Princip je človek drugačnega kova," je mislil črkostavec. "Jaz sem sin svojega očeta, čeprav ga preziram."

Že od mladih nog je Čabrinović izkušal zatreti lastnosti, ki jih je imel po očetu. Njegov oče je bil zavren človek, izdajalec, avstrijski vohun. Mati tega dolgo ni vedela. Slutila pa je, kot petleten otrok je bil Nedeljko Čabrinović priča razburjenega nastopa med očetom in materjo.

"Črnorumen si znotraj in zunaj," je porogljivo in srdito dejala mati. Nedeljko se je sponfirjal, da ga je bilo več mesecev strah očeta, skoraj stidil se mu je, ker se je zdel misel, da je oče znotraj črnorumen, petletnemu dečku grozljivo.

"Nemara ima oče črne kri in črne žile," je mislil Nedeljko. "Ali pa rumeno kri in črne žile?" Eno kar drugo je bilo poslastno. Očeta ali matere se o tem ni upal vprašati. (Zunaj je bil oče črnorumen, ker je nosil k črnim bivšim vojaškim hlačam rumen listnat sukcnjč.) Ko je oče nekoč rezal kruh in se urezal v prst, mu je pitekala rdeča kri. Zljaj je upal, da se je mati zmotila; njena domneva, da je oče znotraj črnorumen, je bila, kakor se je ukazalo, napačna. Šele mnogo kasneje je Nedeljko zvedel, da sta barvi avstrijskega cesarstva črna in rumena, in da je mati očeta porogljivo imenovala črnorumenca, ker je kot Sukcinja grdo gledala na njegovo občevanje z avstrijskimi vladnimi uradniki.

Nekega dne je Nedeljko zvedel, da služi oče sarajevski vladi za vohuna. Takrat se je bil Nedeljko odklonil očeta. Kmalu nato se je bil z drugimi mladimi Bosanci vred izselil v Beograd.

V Beogradu si ni mogel tekoj pridobiti zaupanja mladih ljudi, ki so mu ustanovili krajevno skupino društva "Mlada Bosna." Očetov sramotni poklic je bil mladeničem vzrok, kda so bili proti sinu zaprti čeprav je Nedeljko mnogokrat pripovedoval, da se je nad izdajalskim očetom dejansko izpozabil in da mu tega ni žal. Gimnazijec Princip je bil začel občevati z Nedeljkom; Čabrinovićem da bi ga preizkusil. Princip je bil po cele noči govoril z njim o gorju zatiranih Jugoslovancev in habsburški monarhiji. Abstinent Princip je, čeprav ni imel nikoli denarja, kupoval žganje in ga dajal Čabrinoviću, da je pil. V popolni pijanosti človek izda svoje prave misli. Potem, ko se je nekoč noč pijani črkostavec povzpela do trditve, da bi rade volje zadavil vsakega pomagača Avstrije, čeprav rodnege očeta, so ga bili sprejeli v zarotniško zvezo. A tudi zdaj je Princip ravnal z njim slabše kakor z drugimi prijatelji, da si ga ni več sumičel. Čabrinović je visel na življenju. Na svoj jezik ni znal paziti, bil je nepreviden. Čeprav boječ. Tudi neizkušen je bil, ničemer mlad človek, ki se je rad bahal. Toda habsburško monarhijo je sovražil z divjim, erotičnim sovraštvom svoje matere, in to sovraštvo je bilo zanesljivo in je popravljalo neusikaj.

Princip, Čabrinović, gimnazijec Trifko Grabež, ki je bil Principov najboljši prijatelj, in njih prijatelj v krajevni skupini "Mlada Bosna" so bili vsi enakih let; nobeden ni bil mlajši ko osemnajst, nobeden starejši ko devetnajst let. Vsi so gledali Gavrilu Principa kot na najpomembnejšega, najresnejšega in najzrelejšega sobojevnika. Kmečki sin Princip ki je bil pobegnil v Beograd, ker ni mogel prenašati zatohlega zraka v območju generala Potiorika, je v Beograda stradal, malo govoril in ni, kakor njegovi prijatelji, za gostilniško mizo praval sovražnikov in bruhal onemoglih groznja, ampak je ponavljal:

"S fruzami in navdušenimi besedami ne rešiš nikogar — samo dejanje nam more pomagati!"

Dejanje — katero dejanje? Nič se ni zgodilo, nič se ni izpremenilo, kakšno dejanje je bilo Principu na misli?

Z mrkim obrazom je poslušal to vprašanje in ni odgovarjal nanj. Toda vsi so bili prepričani, da bo prej kakor oni vsi dal izpodbudo za potrebne dejanje. Bil je majhen, šibak, nelep, sestradan, čemeran dečko, ki ni nikoli hodil z dekleti. Nečad je gledal prijatelje pijače in zapleten v ljubezenske dogovornice; kakor skisan star učitelj jih je opominjal, naj ne zapravljajo svojih moči in ne tratio navdušenja. Vzel tenat ko prepuščati odločitve njemu, kadar je bilo treba kaj odločiti. Kdor je zvedel ali nameraval kaj važnega, je prišel k njemu.

Takoj po delu je šel Čabrinović v majhno kavarno, kjer je upal najti Principa.

"Tole sem danes dobil," je zaklical gimnazijcu in potegnil izrezek iz žepa.

Princip je s strogim pogledom opomnil stavec, naj bo previden, ter ga osramočenega odvedel v kot.

"Saj veš," ga je zmerjal, "da je natakav vohun, in venkar govoriš vprico njega na vsa usta. Nepoboljšljiv si!"

(Nadaljevanje prihodnjich.)

Jeremija se skuša rešiti

Piše Pater BERNARD AMBROŽIČ, O.F.M.

Nadaljevanje

Beseda o Lojzu Adamiču.

Nič ne bo hudega če se je zgodilo, da so misli ušle iz prvirnega tira. Kljub temu, da se je nit nekako pretrgala, ostanem pri stvari, samo nekoliko stopimo s ceste, da bomo pozneje toliko lažje korakali dalje.

Med tem pisanjem je tako naneslo, da sem bral Adamičovo najnovejšo knjigo "Two-Way Passage," kakor je bilo že omenjeno. Jako zanimivo in močno poučno branje. Razne kritike in ocene sem že poprej srečal in preletel, ampak dokler knjige sam ne berem, veš o njej jako malo.

Ocenjevalci se v prvi vrsti bavijo s tistima dvema poglavljema, v katerih Adamič razlaga svojo "idejo," da bi vojski ameriški priseljenci šli urejevati Evropo in sicer vsak v svojo domovino. Ob tem se ustavljajo in — ne vedo, kaj bi rekli.

Zamé ni bila tista "ideja" poglavitno, kar sem našel v knjigi. Preden je napisal Adamič tisti dve poglavji, je povedal čudno veliko drugih reči, ki so vredne zlatega denarja. Adamič pozna Ameriko in njene priseljeniške probleme kot pač nikdo. In ima dar, da jih pove in razloži, kakor bi ti položil na krožnik dobro jed, da si jo privoščiš, obenem pa gledaš na platno pred seboj v jasnih slikah ves njen nastanek od prvega početka do zadnjega konca.

Kolikokrat stoji pred vsakim izmed nas tisti ogromni problem, ki se dajo na kratko izraziti v besedah "Amerika in stari kraj." Kolikokrat čutimo prav živo, da domala vsak naš človek z nami samim vred nosi na klobuku napisane te besede, pa se jih komaj

zaveda. Ti, ki mu stojiš nasproti, bereš te besede in se jih zavedaš, vsega silnega pomena, ki jih skrivajo v sebi, pa ne dosežeš. Kolikokrat sva tudi midva, ti in jaz, skušala razvozlati ta čudni klopčič, pa nisva znala ali se pa niti nisva dosti potrudila, da bi mu prišli do dna. Morda nisva imela niti časa za kaj takega. Namestu naju je v doberšni meri opravil to nalogo Lojze Adamič. Zakaj bi ne segla po njegovi knjigi in jo s primerno hvaležnostjo prebrala? Vzelo nama bo nekaj časa — seveda tudi nekaj denarja — zamisliti se bova morala sama vase in v mnoge, ki jih pozna od blizu ali samo od daleč, toda ko se bova prerinila do zadnje strani v knjigi, bova čutila, da sva opravila lepo delo, ki se je na vsak način izplačalo. Res je, če nisva zelo domala v angleščini, bo treba večkrat seči po slovarju, toda tudi to nama bo pomagalo v veliko korist.

Če drugega ne, eno bo stalo živo pred nama: Koliko moči je ta naš Adamič za nas ameriške Slovence in za ves naš narod! Kdo bi nas mogel tako predstavljati pred ogromnim ameriškim in vsem drugim angleško govorečim svetom, kot ravno on? Ves je ameriški, ves je "svetoven", pa vendar istočasno naš. Navzlic svoji očitni "svetovnosti" nikjer ne zakriva ne namenoma ne brez namena, da mu je tekla zibelka v vasi Blata pri Grosupljem in da je še dosti njegovih korenin in neznanstni Sloveniji. Kakšen "most" med našo majhnostjo in svetovno ogromnostjo!

Zapisal sem — "naš" Adamič. Ne bo vsem in vsakemu všeč. Vem, kaj tiči mnogim med nami v kpeteh — tudi meni. Ni "naš" vedno predstavljal svetu v najboljši luči, ni zapisal vsake besede tako, da bi nam bilo všeč, kar je kdaj pisal o nas in naših ljubeznih. Kljub temu se nisem preneglil, ko sem ga imenoval "most." Do mostu pa dostikrat vodi posebna "brv." Tudi do velikih ladij, ki so te nekdaj imele peljati čez veliki ocean, si se najprej prepeljal v majhnih parnikih. Ali smo se dovolj resno potrudili, da bi tista brv med nami in Adamičem, trdno držala in nas varno vodila na most?

Mimo enega vtisa nikakor ne moreš: Adamič študira. Veliko študira in tudi resno študira. Gre mu za stvar, gre mu za to, da bi dognal dejstva in jih tudi predstavil tako, kakršna so. Morda je kdaj iskal bolj zunanega efekta ko kaj drugega. O novejših njegovih delih ne moreš reči tega. Globoko študije so in mora te veseliti, da lahko sam z njim študiraš. Kdor se zaveda, da je šele študent, si ne bo domisljal, da že vse ve. Se manj si bo domisljal, da je v preteklosti vse vedel in vse prav razumel in vse prav zapisal. Zato prav gotovo Adamič sam kdaj začne in bo še bolj v nadaljnjem poteku svojega študiranja, da bi se bilo dalo marsikaj gledati z drugačnega vidika in ne samo s tistega, kakor je on gledal nekda.

Veliko nerodnost bi zakrivil, če bi ostali za vse čase pri mnenju, ki smo si ga morda ustvarili o Adamiču ob branju te ali one njegovih prvih knjig in za vso bodočnost njega in njegovega dela gladko — odklanjali. Vsaj jaz nikakor ne morem verjeti, da bi s tem kazali posebno veliko razsodnost. Toda tudi tega mojega mnenja naj nihče ne sprejme kot nekaj nezmotljivega. Preden mi prikažeš, pojdi in čitaj Adamičeve knjige.

(Nadaljevanje prihodnjich.)

DA SE DOBI DELO ZA ODPUŠČENE VOJAKE.

Da se pospeši zopetna zaposlitev vojakov, odpuščenih od vojaške službe in jih napoti v industrije, ki so najbolj zanje, državne posredovalnice dela (State Employment Offices) v vseh državah odpirajo posebne urade za ravnanje onih 200 tisoč mož, ki bodo dne 10. decembra nazaj povrnjeni v civilno življenje. Prvi tak urad je bil odprt v državi New York že koncem oktobra.

Ti uradi bodo poizvedovali zlasti, kako sposobnost in izvežbanje imajo ti ljudje za delo v obrambnih industrijah in dobivali takoj delo za one, ki so voljni in sposobni.

Posebni posredovalni uradi, nastanjeni v vojaških taboriščih, bodo jemali v ozir le one vojake, ki so sposobni za nujno potrebna obrambna dela.

NAGLA SMRT ROJAKA.

V petek dne 21. novembra je nenadoma umrl rojak John Schneider. Pri delu ga je zadela kap in se je zgrudil mrtve na tla.

Pokojni Schneider je bil rojen leta 1889 v Koprivniku pri Kočevju. V Ameriko prišel pred 30 leti ter je ravno sedaj nameraval obhajati s svojo soprogro srebrno poroko.

Mukaj zapuščala žalujočo soprogro, tri hčere in dve sestri, v starem kraju pa tudi dve sestri. Pokopan je bil v ponedeljek na Cypress Hills pokopališče v Ridgewood, L. I.

F. K.
Ridgewood, L. I.

IZDATNO DREVO.

Najbolj koristno drevo je po vsej priliki palmirska palma. Ljudstva v krajih, kjer ta palma rase, jo proslavljajo v svojih pesmih, ki pravijo, da se da uporabljati na osem sto različnih načinov.

Domaćini na Ceylonu uporabljajo na primer nje izredno trdi les za gradnjo hiš in za vsakovrstno orodje, ki ga potrebujejo doma in na polju. Iz njenih listov izdelujejo strehe, rogovnice, klobuke, košare, pahljace in druge stvari. Iz soka palmirskih palm pridelujejo sladkor in alkoholno pijačo arak, iz njenih sadežev pa okusno mezo. Korenine čudežne palme so nadomestilo za ogelje, ker izvrstno gorijo in dajejo več vročine nego vsak drug les. Iz zvlaken pa izdelujejo vrvi in druge pletenine.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v
Clevelandu.

Cena — \$1.50

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH
NARODNIH PESMI za moški
zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški
zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški
zbor 50

Franc Venturini—SEST MEŠANIH
IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc—16 MLADIH LET,
moški zbori 50

Peter Jerab—OSEM ZBOROV (moški
in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV:
Barčica: Oj, moj šolci, je šolci;
Kam mi, fantje, drev v vas pojdemo 50

OSKAR DEV:
Srečno, ljubca moja: Ko ptičica
na tule gre; Soči: Moj očka
ma konjička dva: Dobiv sem pi-
semce: Slovo: Je vphalla luč 50

EMIL ADAMIČ:
Modra devotka (belokranjska) 20
Vao noč pri potoci 20
Jarlava 20
Hodi Mica domo: Kaj druge-
ga hočem: Zdravica 20

VASILIJ MIRK in A. GROBMING:
Vetrč: Pe gradbi 20

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

DRŽAVA, KI IMA NAJVEČ ČASOPISOV.

Pravkar je izšel časopisni seznam "Publicitas", ki je iz njega razvidno, da je Švica tista država, kjer so časopisi najbolj razširjeni. Ima 1600 časopisov, kar pomeni glede na njeno prebivalstvo, da ni nikjer na svetu države, ki bi bilar tako navezana na liste, kot je naša Švica. Kar 425 je listov pr-

ve skupine, 90 odstotkov te skupine tvori srednje in manjše liste, z naklado 10.000 izvodov, ali manj. Zaradi mnogoznačnosti te države, zaradi zmede najrazličnejših verstev in raznih gospodarskih pogojev, ne more v Švici izhajati noben list velikani, in vprav zato je švicarsko časopisje izrazito ošabnostnega in pokrajinskega značaja.

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavl. dr. F. J. Kern. Vesnan. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj naredijo knjžice — "How to become a citizen of the United States". V tej knjži so vsa poljsenila in sako- ni za naseljence. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Du- lar. 278 strani. Cena trda vez 1.50

Zelo koristna knjiga za vsakega živinoorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; alke.

GOVEDOREJA. Spisal R. Zagart. 143 strani. 5 slikar. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEDJU. 111 strani. Cena 50c

MLIKARSTVO. Spisal Antos Pavc. 5 slikar. 168 strani. Knjiga za mlekarije in ljubitelje mlekarišva. epiob. Cena 50c

ZDRAVILNA ZELIŠČA. 62 strani. Cena 25c

OBKINO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vea... Knjige je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter kelo- solivarstvo. Cena \$1.—

ODKRITJE AMERIKE, spisal el. MAJAN. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mekko vez Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 168 strani. Cena \$1.—

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street

New York, N. Y.